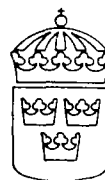

Finansutskottets betänkande

1988/89:FiU21

Anslag till sparfrämjande åtgärder m. m.
(prop. 1988/89:100 bil. 9 p. F 7)

1988/89
FiU21

Sammanfattning

Utskottet biträder den av regeringen föreslagna medelstildelningen till anslaget Sparfrämjande åtgärder, varifrån spardelegationens verksamhet finansieras. Utskottet avstyrker därmed två motioner med krav på att spardelegationen skall avskaffas. Moderata samlingspartiet och folkpartiet har i en gemensam reservation ställt sig bakom motionskraven.

Utskottet har inte heller någon erinran mot att extrainsättningar i vinstsparandet på 5 000 kr. tillåts under andra kvartalet 1989. Utskottet biträder också förslaget om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1988/89:100 bilaga 9 Finansdepartementet, i vad avser punkt F 7 Sparfrämjande åtgärder,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna

1988/89:Fi602 av Lars Tobisson m.fl. (m) i vad avser yrkande 3,

1988/89:Fi606 av Anne Wibble m.fl. (fp) i vad avser yrkandena 6 och 7.

Utskottet kommer att behandla sparfrågor i ytterligare ett betänkande under våren (1988/89:FiU31), där utskottet bl.a. tar upp övriga under allmänna motionstiden väckta förslag till sparstimulanser.

SJUNDE HUVUDTITELN

Propositionen

I proposition 1988/89:100 bilaga 9 (finansdepartementet) har regeringen – efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – under punkt F 7 (s. 78–81) föreslagit riksdagen att

1. till Sparfrämjande åtgärder för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 18 385 000 kr.,

2. anta förslaget till lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande,

Lagförslaget har intagits i *bilaga* till betänkandet.

Motionerna

1988/89:Fi602 av Lars Tobisson m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar avskaffa spardelegationen och således avslår förslaget att till sparfrämjande åtgärder för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 18 385 000 kr.

1988/89:Fi606 av Anne Wibble m.fl. (fp) vari yrkas

6. att riksdagen beslutar att avskaffa spardelegationen,
7. att riksdagen avslår finansdepartementets begäran om anslag till sparfrämjande åtgärder (F7) för budgetåret 1989/90 på 18 385 000 kr.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta sammanhang vissa sparfrågor som förs fram i finansdepartementets bilaga 9 till budgetpropositionen jämte de motionsyrkanden som väckts med anledning av förslagen. Övriga under allmänna motionstiden väckta motioner som tar upp olika aspekter på hushållssparandet kommer att behandlas i ett särskilt betänkande (1988/89:FiU31) som utskottet avser att lägga fram senare under våren.

Sparfrämjande åtgärder

Regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa 18,4 milj. kr. till sparfrämjande åtgärder. Medlen skall ställas till spardelegationens disposition och utnyttjas för bl. a. Brett inriktade informations- och utbildningsinsatser i syfte att långsiktigt främja hushållssparandet. Spardelegationen har också till uppgift att svara för statens informationsinsatser avseende allemanisparandet och ungdomsbosparandet. Den skall också utreda vissa frågor rörande hushållssparandet.

Moderata samlingspartiet och folkpartiet har i *motionerna Fi602* av Lars Tobisson m.fl. (m) resp. *Fi606* av Anne Wibble m.fl. (fp) begärt att spardelegationen skall avskaffas och att den föreslagna medelstillelningen skall avvisas av riksdagen. Som skäl anförs att påkostade annonskampanjer av den typ som spardelegationen genomfört inte är någon effektiv sparpolitik. Det är vidare, sägs det i motion Fi602, inte statens uppgift att bedriva sparpropaganda utan att skapa gynnsamma förutsättningar för sparandet.

Riksdagen har på förslag av finansutskottet tidigare avslagit liknande motionskrav, senast våren 1988 (FiU 1987/88:16, rskr. 250). Utskottet har därvid erinrat om de åtgärder som statsmakterna vidtagit under senare år för att stimulera sparandet. Utskottet har också som sin mening framhållit att det inte finns någon motsättning mellan å ena sidan en ekonomisk politik som främjar sparandet och å andra sidan olika informationsinsatser som görs för att på ett pedagogiskt sätt informera hushållen om värdet av att spara.

I likhet med tidigare år anser utskottet att det är värdefullt om statens insatser för att skapa gynnsamma förutsättningar för sparandet kompletteras

med olika informationsaktiviteter kring sparandet. Spardelegationen har i det sammanhanget en viktig uppgift att fylla vid sidan av banker och bankinspektion. Spardelegationen kan i samverkan med dessa organ utforma sina insatser utan onödigt dubbelarbete. Utskottet avvisar således förslaget om att delegationen skall avskaffas.

Med det anförda biträder utskottet propositionens förslag om att 18,4 milj. kr. skall anvisas för *sparfrämjande åtgärder* och avstyrker motionerna Fi602 (m) yrkande 3 samt Fi606 (fp) yrkandena 6 och 7.

Ungdomsbosparandet

Riksdagen antog våren 1988 lagen (1988:846) om ungdomsbosparande. Därmed öppnades möjlighet för ungdomar i åldern 16–25 år till ett statligt premierat bosparande vid sidan av allemanssparandet. Den nya sparformen omfattar räntebärande sparkonton i bank eller sparkassa. I likhet med allemanssparandet är insättningarna begränsade till 800 kr. i månaden. Ungdomar som sparat i minst tre år har, när insättningarna på det särskilda kontot uppgår till minst 5 000 kr., rätt till en skattefri bonusränta på 3 % per år. De är därigenom också berättigade att låna ett belopp som är tre gånger så stort som de gjorda nettoinsättningarna.

Till det nya bosparandet kan man ansluta befintliga bosparkonton med inestående behållning. Det gäller bl.a. sådana bosparkonton i HSB, Riksbyggen och bank som är knutna till viss turordning för bostadsförvärv. I övrigt får endast nyöppnade och andra tomma konton anslutas.

Den som önskar byta bank har rätt att föra över behållningen på sitt bosparkonto till ett annat anslutet konto. Enligt 8 § lagen om ungdomsbosparandet gäller därvid att endast insättningar gjorda *efter* kontots anslutning till ungdomsbosparandet får föras över. Det konto från vilket överföringen görs upphör samtidigt att vara anslutet till ungdomsbosparandet.

Svenska sparbanksföreningen har i en skrivelse till regeringen föreslagit att denna föreskrift mjukas upp. Bakgrunden härtill är följande. Sparbankerna har tillsammans med Riksbyggen under tre år haft ett bosparande kallat "Riksbospar". Varje 100 kr. som sparas samt varje 100 kr. i ränta ger en sparpoäng i en särskild bostadskö i Riksbyggen, knutet till området. Kunden har rätt att flytta sitt sparande till annan sparbank. Uppnådda sparpoäng flyttas då till den nya sparbanken och kunden tillgodoräknas en köplats i Riksbyggens bostadskö på den nya orten.

Med den utformning som 8 § fått motverkas emellertid sådana överflyttningar mellan sparbanker. Lagens bestämmelser får speciellt negativa återverkningar på sparbankssektorn eftersom varje sparbank är en egen juridisk person. I en landsomfattande affärsbank kan kunderna aldrig drabbas av förlorade bosparpoäng eftersom kunderna inte behöver byta bank vid flyttning.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att 8 § kompletteras på det sätt som framgår av det i bilagan intagna lagförslaget. Ändringen har inte ifrågasatts i någon motion.

Utskottet har för egen del inte något att erinra mot regeringens förslag på denna punkt. Utskottet tillstyrker således att riksdagen antar den föreslagna lagändringen.

Under perioden december 1988 – februari 1989 har det varit möjligt att sätta in sammanlagt 5 000 kr. extra i allemanssparandet fördelat på ett valfritt antal insättningar. I propositionen föreslås att det på motsvarande sätt skall ges möjlighet att sätta in ytterligare 5 000 kr. i det av bankerna anordnade vinstsparandet under andra kvartalet 1989.

Utskottet som i likhet med föredraganden anser det angeläget att hushållssparandet ökar tillstyrker förslaget.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *sparfrämjande åtgärder*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 bilaga 9 punkt F 7 mom. 1 samt med avslag på motionerna 1988/89:Fi602 yrkande 3 samt 1988/89:Fi606 yrkandena 6 och 7 till *Sparfrämjande åtgärder* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 18 385 000 kr.,

2. beträffande *ungdomsbosparandet*

att riksdagen antar i proposition 1988/89:100 bilaga 9 punkt F 7 mom. 2 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande (*bilaga*),

3. beträffande *vinstsparandet*

att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1988/89:100 bilaga 9 punkt F 7 mom. 3.

Stockholm den 23 februari 1989

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Sonia Karlsson (s) och Börje Nilsson (s).

Reservation

1. Sparfrämjande åtgärder (mom. 1)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m) och Lars De Geer (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Riksdagen har" och på s. 3 slutar med "yrkandena 6 och 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det inte är statens uppgift att bedriva sparpropaganda. Statsmakterna bör i stället skapa gynnsamma förutsättningar för sparandet. Hushållssparandet bör stimuleras genom en ekonomisk politik som främjar tillväxt och håller inflationen nere samt genom skatteregler som gynnar ökat hushållssparande. Genomförandet av den s.k. engångsskatten på pensionssparande, slopandet av avdraget för aktieutdelningar etc. är inte förenliga med en effektiv statlig sparpolitik. Spardelegationens egna initiativ till sparkampanjer har inte bidragit till att öka trovärdigheten. Utskottet delar därför motionärernas uppfattning att spardelegationens verksamhet bör upphöra. Några ytterligare medel för verksamheten bör inte anvisas för nästa budgetår.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande sparfrämjande åtgärder*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi602 yrkande 3 samt 1988/89:Fi606 yrkandena 6 och 7 avslår förslaget i proposition 1988/89:100 bilaga 9 punkt F 7 mom. 1 att anvisa medel för sparfrämjande åtgärder,

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande

1988/89:FiU21
Bilaga

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1988:846) om ungdomsbosparande skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

En sparare får överföra hela behållningen av vad han satt in på ett konto enligt 6 § till ett annat konto som är anslutet till ungdomsbosparandet. Det konto från vilket överföring sker upphör genom överföringen att vara anslutet till ungdomsbosparandet.

En sparare får överföra hela behållningen av vad han satt in på ett konto enligt 6 § till ett annat konto som är anslutet till ungdomsbosparandet. *En sparare får dessutom överföra hela behållningen av vad han låtit ansluta till ungdomsbosparandet enligt 3 §, om den bank som för kontot till vilket överföring skall ske godkänner överföringen.* Det konto från vilket överföring sker upphör genom överföringen att vara anslutet till ungdomsbosparandet.

Banken är berättigad till ersättning med högst 100 kronor av spararen för sina kostnader för en överföring.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.